

Nurmeksen Bomban matkailualueen asemakaavamuutos - Linnustoseelvitys

Päiväys	12.11.2025
Laatija	Paavo Junttila
Projektinumero	12008587

12.11.2025

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
2	Selvitysalueen sijainti ja yleiskuvaus.....	3
3	Aineisto ja menetelmät	4
4	Tulokset	5
5	Yhteenveto	10
6	Viitteet ja lähdeaineisto	11

12.11.2025

Nurmeksen Bomban matkailualueen asemakaavamuutos - Linnustoselvitys

1 Johdanto

Tämän linnustoselvityksen tarkoituksena on antaa tietoa Nurmeksen kaupungin Bomban matkailualueen asemakaavoitusta varten. Selvitys kohdistuu ainoastaan linnustoon.

Selvitys on laadittu olemassa olevan havaintoaineiston perusteella. Selvitykseen ei ole sisällytynyt maastokartoitusta.

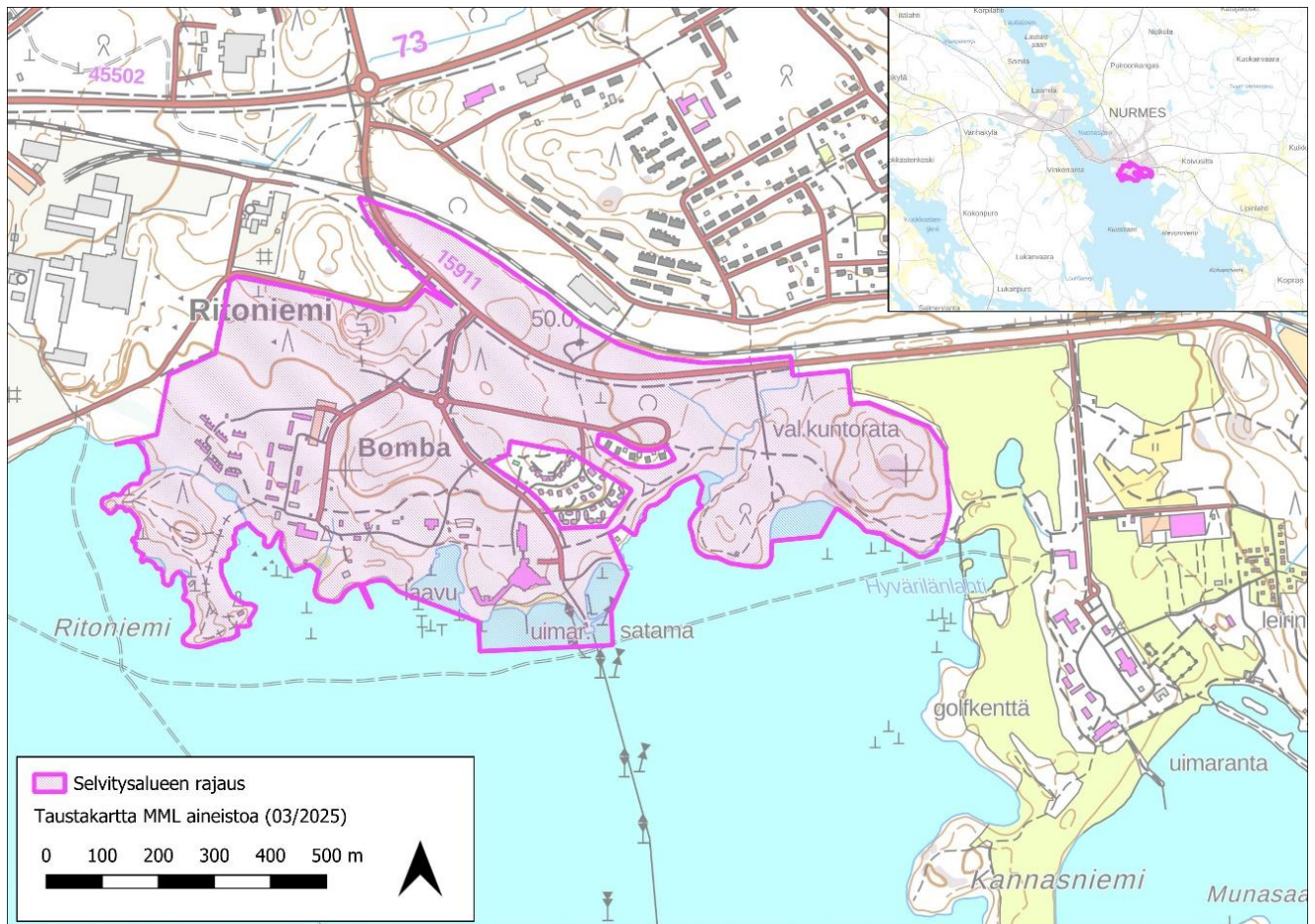
Alueen kasvillisuudesta, luontotyypeistä ja direktiivilajistosta (viitasammakko, liito-orava) on tehty aiemmin erillinen selvitys ja maastoinventoinnit (Heinonen 2024).

2 Selvitysalueen sijainti ja yleiskuvaus

Bomban matkailualue sijaitsee Pielisen pohjoispäässä Nurmeksen keskustan itäpuolella (Kuva 1). Alue rajautuu lännessä Nurmeksen saha-alueeseen, pohjoisessa rautatiehen ja sen takana olevaan Hyvärilän asuntoalueeseen sekä idässä Nurmeksen Hyvärilän golfkenttään. Selvitysalue on suurelta osin erilaista metsän reuna-aluetta, jolla risteilee teitä, polkuja ja hoidettuja piha-alueita. Alueella on runsaasti aukkoisuutta, jota reunustaa pensaikko tai ruohoalueet. Rantavyöhykkeen osuus on suuri, rantaviivaa on yli 3 km. Selvitysalue on kooltaan noin 60,5 ha. Selvitysalueen lähellä ei ole luonnonsuojelualueita. Alueen eteläpuolella noin 2 km etäisyydellä on Pielisen FINIBA-alue, jonka suojeluperustelajeina ovat pesimäaikaisten selkälökki ja kalatiira.

12.11.2025

Kuva 1. Selvitysalueen rajaus

3 Aineisto ja menetelmät

Selvitys tehtiin työpöytätyönä. Työssä on hyödynnetty seuraavia aineistoja ja lähteitä:

- Alueen kartta- ja ilmakeku-aineistoja (Maanmittauslaitos)
- Suomen lajitietokeskuksen aineistoja (Aineistopyyntö 24.8.2025)
- Birdlife Suomen Tiira-lintutietopalvelu (www.tiira.fi, aineistopyyntö PKLTY:ltä)
- Muiden lähialueiden linnustollisesti arvokkaiden alueiden (mm. FINIBA -alueet) tietolomakkeet
- Bomban alueen ympäristökartoitus asemakaavoitusta varten -loppuraportti (Heinonen/Ekopolku Ay 2024)
- Nurmeksen tavarasataman luontoselvitykset (WSP Finland Oy/Nurmeksen kaupunki 2025)

12.11.2025

Epävarmuustekijät

Selvitys perustuu saatavilla olleeseen aineistoon. Alueella ei ole tehty linnuston osalta erillisiä maastoselvityksiä, joten aivan tuoretta ja täydellisesti koko lajiston kattavaa tietoa alueen linnuston tämänhetkisestä tilasta ei ole saatavilla. Tämä voi aiheuttaa epävarmuutta selvityksen tuloksiin.

Viereisen Ritoniemen tavarasataman linnustoselvityksen maastokartoitukset (WSP 2025) ulottuvat osittain Bomban selvitysalueen länsiosaan.

Alueelta on kertynyt runsaasti lintuhavaintoja alueen luonteen ollessa matkailualue. Tiira-lintutietopalvelussa on selvitysalueelta 145 havaintoa viimeiseltä 10 vuodelta ja Lajitietokeskuksen aineistossa 33 havaintoa. Tarkastelun perusteella aineistossa korostuvat ns. paremmat lajit, tavallisimpia peruslajeja (esim. peippo tai pajulintu) ei välttämättä ole kirjattu esimerkiksi Tiira-lintutietopalveluun, jolloin parimääräarviota näistä tavallisista lajeista on hankala tehdä.

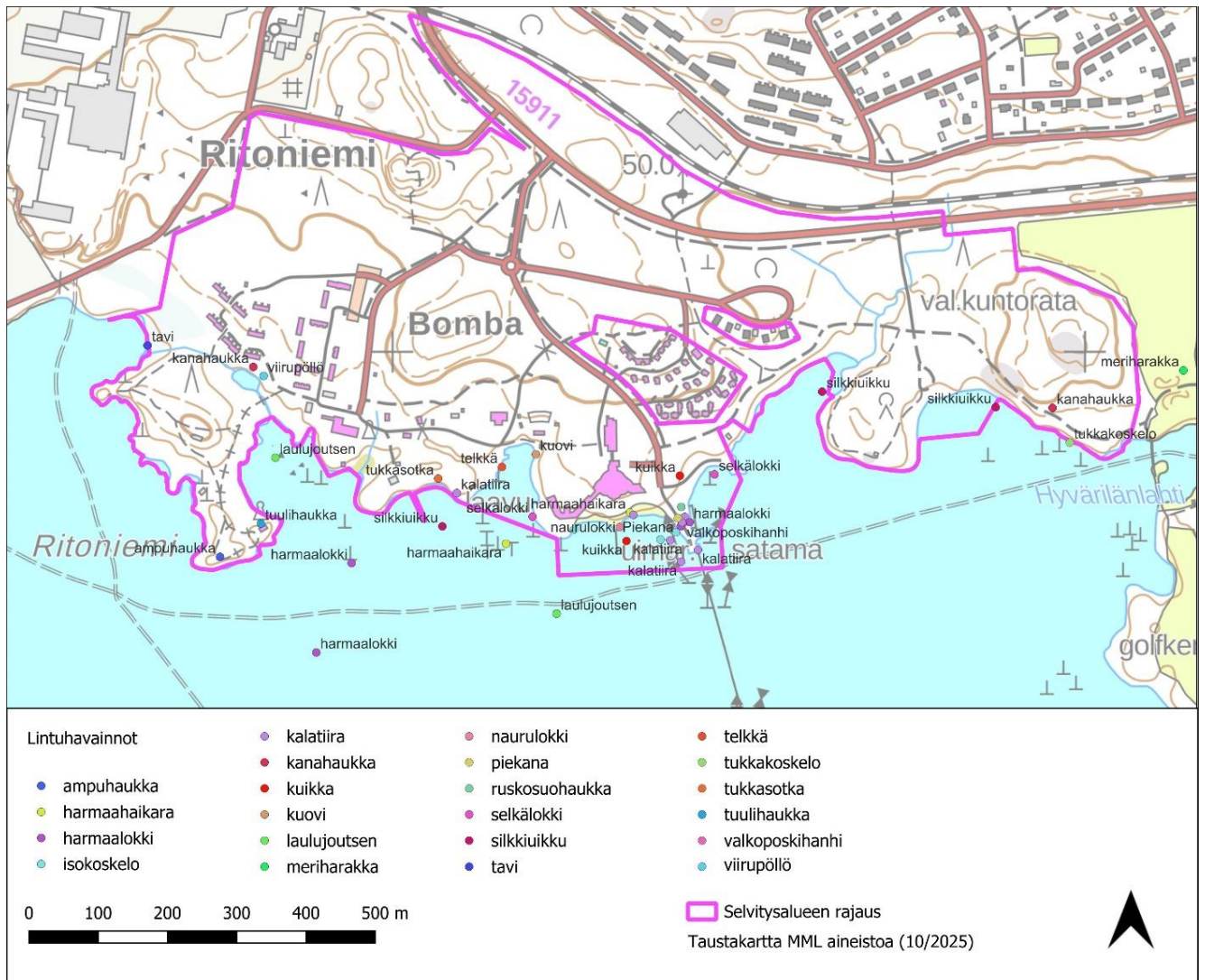
Osa havainnoista on kirjattu koontityylisesti samaan sijaintipisteeseen, jolloin havainnon sijaintiin liittyy epävarmuutta. Lisäksi useat havainnot ovat ns. kansalaishavaintoja, jotka voivat olla täysin oikeita, mutta joiden laatua ei ole varmistettu. Jos havaintoja on ollut riittävästi, niin alueen parimääräarviota tulkitessa on sovellettu yleisiä kartoituslaskentaohjeita (Koskinen & Väisänen 1988).

4 Tulokset

Aineiston mukaan alueella on havaittu viimeisen 10 vuoden aikana 74 lajia. Näistä on suojelullisesti huomionarvoisia lintulajeja 38 lajia (uhanalaiset, silmälläpidettävät, EU:n lintudirektiivin I liitteen lajit sekä muuttolintudirektiivin lajit sekä Suomen erityisvastuulajit). Näistä alueella pesiviksi on tulkittu 23 lajia. Aineiston suojelullisesti huomioitavien lintulajien havaintoja on esitelty kuvissa 2 ja 3. Kuvissa on esitetty ainoastaan havainnot, joissa linnun/havaintijan paikka oli tulkittavissa.

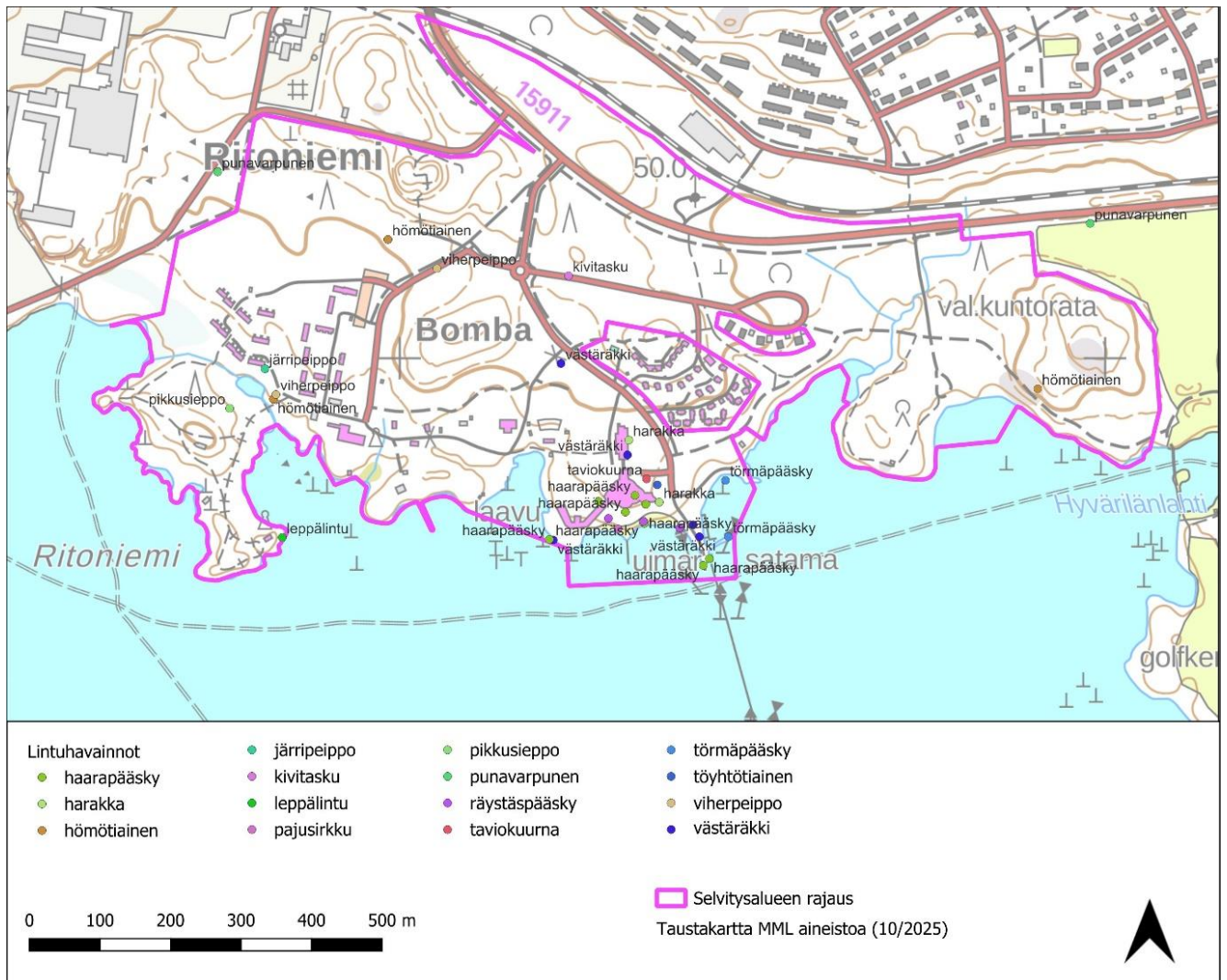

12.11.2025

Kuva 2. Alueen lintuhavainnot suojellisesti huomioitavista lajeista (poislukien varpuslinnut).

12.11.2025

Kuva 3. Alueen lintuhavainnot suojelullisesti huomioitavista varpuslinnuista.

Aineiston mukaan alueella on pesinyt viimeisen 10 vuoden aikana 1 erittäin uhanalainen (EN) laji. Vaarantuneeksi (VU) luokiteltuja on pesinyt 5 lajia ja silmälläpidettäviä (NT) 6 lajia. Yksi pesineistä lajeista on alueellisesti uhanalainen. Lajeista 3 edustaa EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja ja 3 muuttolintudirektiivin lajeja. Suomen erityisvastuulajeja on 6 lajia. Suomen erityisvastuulaji tarkoittaa eliölajia, jonka populaatiosta vähintään Euroopan laajuisesti merkittävä osa elää ja lisääntyy Suomessa. Suomella on sen vuoksi erityinen vastuu kansainvälisellä tasolla lajin seurannasta, tutkimuksesta ja suojelusta.

Selvitysalueen erittäin uhanalainen pesimälaji on räystäspääsky. Vaarantuneita pesimälajeja puolestaan ovat haarakka, harmaalokki, naurulokki, pajusirkku ja töyhtötiainen. Näistä tosin harmaalokin ja naurulokin pesiminen alueella on epävarmaa. Silmälläpidettäviä pesimälajeja alueella ovat harakka, isokoskelo, punavarpunen, silkkiuikku, tukkakoskelo ja västäräkki. Taulukossa 1 on esitetty selvitysalueella aineiston mukaan havaitut suojelullisesti huomionarvoiset lajit. Taulukkoon on merkitty aineistosta

12.11.2025

löytyvien 10 vuoden suurin reviirimäärä sekä kuinka monena vuonna kyseinen laji löytyy aineistosta. Kuvassa 4 on esitetty suojelullisesti huomioitujen lajien 10 vuoden aineistosta kerättyjä tulkittuja reviirin keskipisteitä.

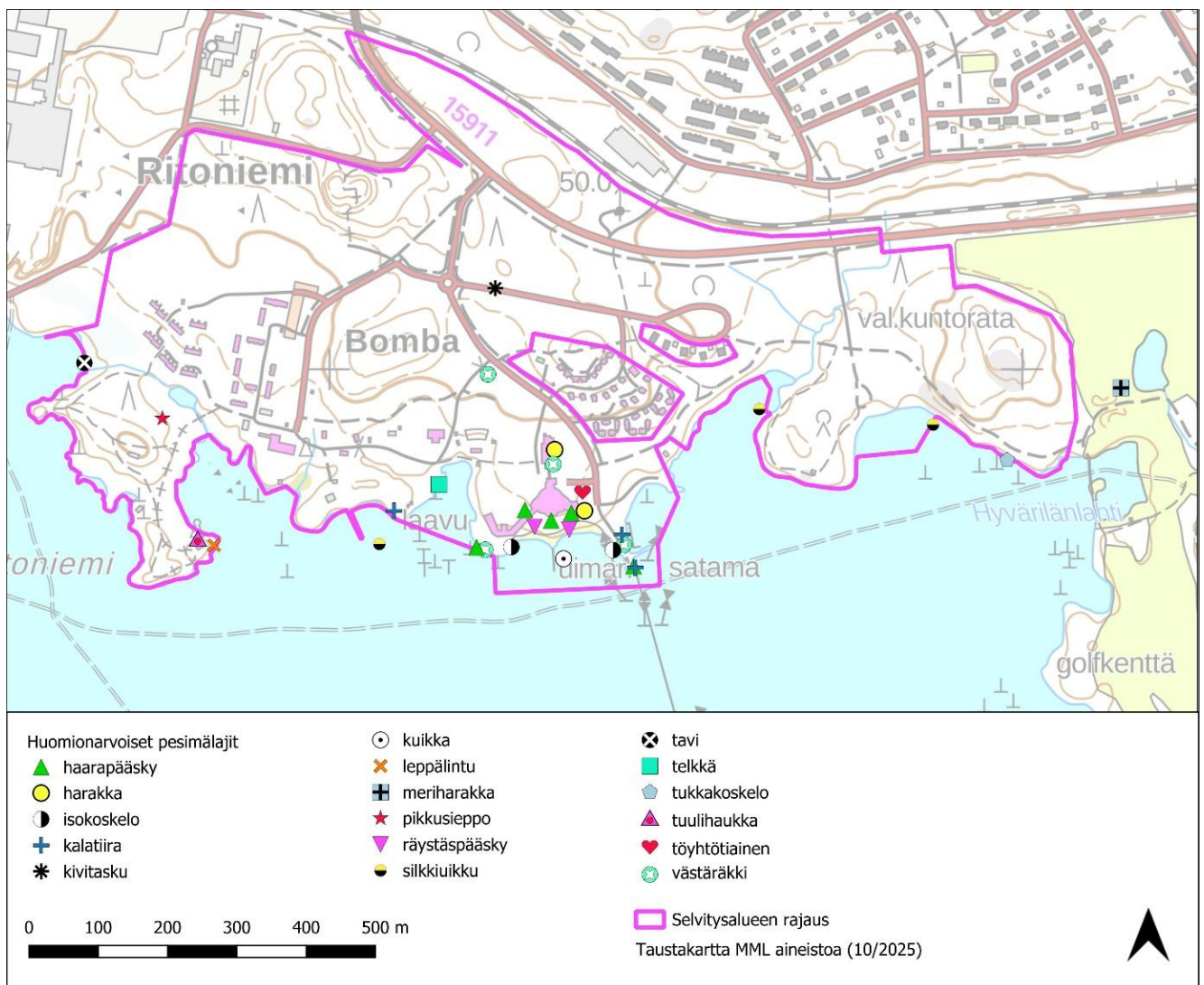
Taulukko 1. Suojelullisesti huomionarvoiset lajit selvitysalueella. UH = Uhanalaisuusluokat (EN, erittäin uhanalainen, VU vaarantunut, NT silmälläpidettävä, LC elinvoimainen), EU = EU:n lintudirektiivin Liite 1 tai Muuttolintudirektiivi, EVA = Suomen erityisvastuulaji

Laji	Pesimäaikainen maksimi-reviirimäärä	Monenako vuonna aineistossa	UH	EU	EVA
Laulujoutsen (<i>Cygnus cygnus</i>)		2	LC	Liite 1	x
Valkoposkianhi (<i>Branta leucopsis</i>)		1	LC	Liite 1	
Tavi (<i>Anas crecca</i>)	1	1	LC		x
Tukkasotka (<i>Aythya fuligula</i>)		1	EN	Muutto	x
Telkkä (<i>Bucephala clangula</i>)	1	2	LC		x
Tukkakoskelo (<i>Mergus serrator</i>)	1	1	NT		x
Isokoskelo (<i>Mergus merganser</i>)	2	3	NT		x
Kuikka (<i>Gavia arctica</i>)	1	2	LC	Liite 1	
Silkkiiukku (<i>Podiceps cristatus</i>)	1	5	NT		
Harmaahaikara (<i>Ardea cinerea</i>)		2	LC	Muutto	
Ruskosuohaukka (<i>Circus aeruginosus</i>)		1	LC	Liite 1	
Kanahaukka (<i>Accipiter gentilis</i>)		2	NT		
Piekana (<i>Buteo lagopus</i>)		1	EN		
Tuulihaukka (<i>Falco tinnunculus</i>)	1	1	LC	Muutto	
Ampuhaukka (<i>Falco columbarius</i>)		1	LC	Liite 1	
Meriharakka (<i>Haematopus ostralegus</i>)	1	2	Alue		
Kuovi (<i>Numenius arquata</i>)		1	NT		x
Pikkulokki (<i>Hydrocoloeus minutus</i>)		1	LC	Liite 1	x
Naurulokki (<i>Larus ridibundus</i>)	2	1	VU	Muutto	
Selkälokki (<i>Larus fuscus</i>)		2	EN	Muutto	x
Harmaalokki (<i>Larus argentatus</i>)	2	5	VU		
Kalatiira (<i>Sterna hirundo</i>)	2	4	LC	Liite 1	x
Viirupöllö (<i>Strix uralensis</i>)		1	LC	Liite 1	
Törmäpääsky (<i>Riparia riparia</i>)		2	EN		
Haarapääsky (<i>Hirundo rustica</i>)	20	7	VU		
Räystäääsky (<i>Delichon urbicum</i>)	2	2	EN		
Västäräkki (<i>Motacilla alba</i>)	1	5	NT		
Leppälintu (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	2	2	LC		x
Kivitasku (<i>Oenanthe oenanthe</i>)	1	1	LC	Muutto	
Pikkusieppo (<i>Ficedula parva</i>)	1	1	LC	Liite 1	
Hömötiainen (<i>Poecile montanus</i>)		2	EN		
Töyhtötiainen (<i>Lophophanes cristatus</i>)	1	1	VU		

12.11.2025

Laji	Pesimääikainen maksimi-reviirimäärä	Monenako vuonna aineistossa	UH	EU	EVA
Harakka (<i>Pica pica</i>)	1	2	NT		
Järripeippo (<i>Fringilla montifringilla</i>)		1	NT		
Viherpeippo (<i>Carduelis chloris</i>)		2	EN		
Punavarpunen (<i>Carpodacus erythrinus</i>)	1	2	NT		
Taviokuurna (<i>Pinicola enucleator</i>)		1	Alue		x
Pajusirkku (<i>Emberiza schoeniclus</i>)	1	1	VU		

Kuva 4. Suojelullisesti huomioitavien lajien reviirien tulkittuja keskipisteitä viimeisen 10 vuoden ajalta aineiston mukaan.

12.11.2025

Tuloksista

Alueen havaintoaineistoissa painottuvat helposti havaittavat ja suurta yleisöä kiinnostava lajisto. Tästä syystä mm. alueen vesilinnustosta arvioidaan saatavan melko tarkka kuva aineiston perusteella.

Aineistoon ja karttatarkasteluun perustuen Bomban alue ei ole erityisesti linnustollisesti arvokas eikä mitään tarkkaan rajattua linnustoarvojen takia suojeltavaa aluetta voida osoittaa.

Rannoilla pesii muutama suojelullisesti huomioitava laji ja varsinkin sataman alueella pesivät kalatiirat on syytä huomioida suunnittelussa. Samoin sataman ja hotellin alueella pesivät haarapääsky ja räystäspääsky. Hotellin alueen viereisellä metsäkaistaleella pesinyt töyhtötiainen voi kertoa alueen metsien potentiaalista toimia pesimähabitaattina vanhojen metsien lajeille. Ritoniemen alueen linnustollista arvoa nostaa siellä pesineet pikkusieppo, leppälintu ja tuulihaukka.

Alueen aineistossa ei ole erityisen paljon muutonaikaisia havaintoja, vaikka Pielinen voisikin toimia muuttoa ohjaavana – mm. joitain piekanoita on havaittu muuttavan alueen kautta keväisin. Talvisin alue kerää lajistoa lähinnä alueen pihoilla ja Ritoniemessä oleville talviruokinnoille sekä Pielisen jäälle pilkkijöiden kaloja käyttämään.

Pielisen FINIBA-alueen suojeluperustelajeina ovat selkälokki ja kalatiira. Selkälokkihavaintoja Bomban alueelta on vain vähän, joten etäisyyden takia alueen rakentamisen ei arvioida vaikuttavan selkälokin pesintään Pielisen FINIBA-alueella. Kalatiirahavaintoja on (pesiviä) Bomban alueella, mutta ne koskevat alueella pesiviä lintuja. Etäisyyden takia Bomban alueen rakentamisen ei arvioida vaikuttavan myöskään FINIBA-alueen kalatiirakantaan.

5 Yhteenveto

Tämän selvityksen tarkoituksena oli selvittää alueen linnustoa Nurmeksen kaupungin Bomban matkailualueen asemakaavoitusta varten. Selvitys laadittiin olemassa oleviin havaintotietoihin pohjautuvana työpöytä tarkasteluna.

Selvitykseen sisältyvistä epävarmuuksista huolimatta arvioidaan selvityksestä saatavan asemakaavoitusta varten riittävä kuva alueen linnustosta. Vaikka joitain suunnittelussa huomioitavia suojelullisesti tärkeitä lajeja alueella esiintyykin, alueen ei kokonaisuutena arvioida olevan linnustollisesti merkittävä.

12.11.2025

6 Viitteet ja lähdeaineisto

BirdLife Suomi ry 2024: Suomessa alueellisesti uhanalaiset lintulajit.

www.birdlife.fi/suojelu/lajit/uhanalaisuus/alue/

Birdlife Suomi ry 2025. Tiira-lintutietopalvelu. Aineistopyyntö PKLTY:lle 18.9.2025

Heinonen H. 2024. Bomban alueen ympäristökartoitus asemakaavoitusta varten - loppuraportti (Ekopolku Ay 2024).

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet (2. painos). Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki.

Lajitietokeskus 2025. Luonnontieteellinen museo Luomuksen yhteistyökumppaneineen ylläpitämä aineistopalvelu. <https://laji.fi> Aineistopyyntö 24.8.2025

Maanmittauslaitos (MML) 2025. Kartta- ja ilmakuva-aineistot.

WSP Finland 2025. Nurmeksen tavarasataman luontoselvitykset. Nurmeksen kaupunki.

